

Cirkulär studieförbund 24:03

Innehåll

01. Folkbildningsutredning på remiss
02. Folkbildningsrådet har fördelat bidragsandel 2025–2027 till studieförbunden
03. Aktuellt om Ibn Rushd
04. Tidplan för Folkbildningsrådets stöd till kommuner och regioner
05. Ny rapport: Folkbildning i landsbygder
06. Ny rapport: Digitaliserad folkbildning

01. Folkbildningsutredning på remiss

I juni överlämnade Christer Nylander folkbildningsutredningens betänkande. I måndags skickades den ut till 194 remissinstanser. Svar ska lämnas senast den 9 december 2024.

I betänkandet föreslås att statens mål och syften med att ge bidrag till studieförbund och folkhögskolor ersätts av ett system med mål, delmål och indikatorer. Avsikten är att bidra till ett slags nystart för folkbildningen och samtidigt ge riksdagen bättre möjlighet att bedöma effekterna av statsbidraget.

Utredningen har också haft i uppdrag att överväga om en myndighet ska ta över ansvaret att fördela och följa upp statsbidraget. Förslaget är att Folkbildningsrådet fortsatt ska ha denna uppgift, men att villkor, kontroll, uppföljning och utvärdering behöver utvecklas.

– Vi konstaterar att utredningen föreslår att den så kallade självförvaltningsmodellen bevaras. Om regeringen väljer att ge Folkbildningsrådet fortsatt förtroende, avser vi att förvalta det väl, kommenterade Folkbildningsrådets generalsekreterare Anna-Karin Lindblom när utredningen presenterades.

(Bilaga)

02. Folkbildningsrådet har fördelat bidragsandel till studieförbunden 2025–2027

Folkbildningsrådet har beslutat om en bidragsandel till studieförbunden för åren 2025–2027. För första gången tar Folkbildningsrådet ställning till hur bidragen ska fördelas till de nio studieförbunden utifrån den nya kvalitetsbaserade modellen.

I det nya systemet får studieförbunden bidrag för tre år i taget. I så kallade verksamhetsåtaganden som studieförbunden lämnat in redogör de för vilken verksamhet de vill genomföra, vilka målgrupper de vill nå samt hur de avser att jobba med de fem kvalitetsområden som i villkoren beskrivs som en förutsättning för att få ta del av statsbidraget.

Folkbildningsrådet har gjort en helhetsbedömning av verksamhetsåtagandena bland annat i relation till folkbildningens kvalitetskrav, studieförbundens egna målsättningar och omvärldsanalys. Studieförbundens respektive storlek och tidigare verksamhet har också vägts in.

Med det nya beslutet får fyra studieförbund en högre andel och fyra studieförbund får en lägre andel av statsbidraget under de kommande tre åren, jämfört med i dag. Beslutet innebär också att Ibn Rushd Studieförbund inte får en bidragsandel för åren 2025–2027.

Ibn Rushd bedöms inte för den närmaste perioden ha förutsättningar att förvalta och utveckla verksamheten i enlighet med statens syften med bidraget och de villkor på kvalitet som det nya systemet ställer upp. Ibn Rushd är i dag det minsta studieförbundet med drygt 6 000 unika deltagare i verksamheten. De har erhållit under två procent av det totala statsbidraget till studieförbunden.

Så här fördelas medlen till studieförbunden:

ABF – Arbetarnas Bildningsförbund – 24,9 procent

Studieförbundet Vuxenskolan – 19,9 procent
Studiefrämjandet – 11,9 procent
Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet – 9,2 procent
Sensus studieförbund – 9,1 procent
Medborgarskolan – 8,7 procent
Studieförbundet Bilda – 8,6 procent
Folkuniversitetet – 7,7 procent

(Bilaga)

03. Aktuellt om Ibn Rushd

Beslut om bidragsandel 2025–2027

Folkbildningsrådet har beslutat att inte tilldela Ibn Rushd en bidragsandel av statsbidrag till verksamhet i studieförbunden för perioden 2025–2027. Detta då vi bedömer att studieförbundet inte har förmåga att utveckla verksamheten i enlighet med statens syften med bidraget.

Beslutet är en del av det nya bidragssystemet och Ibn Rushd har bedömts på samma sätt och på samma grunder som övriga studieförbund.

Granskningar av viss verksamhet

I december 2023 fattade Folkbildningsrådet beslut i ett granskningsärende som gällde Ibn Rushd Studieförbund. Sett till de brister som konstaterats inom ramen för granskningen bedömde Folkbildningsrådet att studieförbundet behövde vidta konkreta åtgärder, som bland annat säkerställer rutiner kring val av material samt högt ansvarstagande och problematiserande kontext i liknande verksamhet. Studieförbundet arbetar sedan i februari med en åtgärdsplan.

Utifrån Folkbildningsrådets beslut har ett antal kommuner och regioner fattat beslut om att genomföra egna granskningar. Två av dem, Region Skåne och Region Stockholm, avslutade sina granskningar med beslut i juni. I båda fallen innebar det att man menade att studieförbundet inte levt upp till regionernas demokrativillkor. Folkbildningsrådet arbetar nu med att granska vad som kommit fram i dessa beslut och hur rådet ska ställa sig till dessa. Utredningarna är i slutskedet men inte avslutade.

Det är viktigt att understryka att Folkbildningsrådets utredning i december samt de lokala och regionala utredningarna har det gemensamma att de

blickar bakåt. Beslutet om bidragsandel är däremot ett framåtblickande beslut som handlar om att bedöma studieförbunden på längre sikt utifrån det nya bidragssystemet.

Framtida bidrag

Beslutet om bidragsandelen innebär att Folkbildningsrådet inte har för avsikt att betala ut statsbidrag till Ibn Rushd till det verksamhetsåtagande de lämnat in. Däremot har vi inte fattat beslut om att avregistrera dem i våra register och det kan också vara så att vi även under nästa år kommer att lämna stöd för att viktig verksamhet ska kunna fortsätta i ett annat studieförbund. Folkbildningsrådet har kontakt med studieförbundet för att föra en sådan dialog.

Kommuner och regioner som lämnat stöd till studieförbundet har ibland villkorat utbetalningar med att bidragsmottagare måste få statsbidrag enligt förordningen om stöd till folkbildningen. I vissa fall lämnas sådana bidrag för en period bakåt i tiden och ibland framåt. En bedömning kan därför behöva göras av respektive bidragsgivare kring hur det regionala eller lokala bidraget ska hanteras. Lokala samtal kring studieförbundets verksamhet och samarbeten kan se ut.

04. Tidplan för Folkbildningsrådets stöd till kommuner och regioner

Som vi berättat i tidigare cirkulär arbetar vi med att ta fram en modell som kommuner och regioner ska kunna använda för fördelning av bidrag. Den tänkta modellen ansluter till de fem kvaliteterna i det nya bidragssystemet men utan att omfattande bedömningar ska behöva göras på kommunnivå.

Folkbildningsrådets tidplan är att modellen ska kunna användas för beslut om fördelning från och med maj 2025.

För att vi ska kunna erbjuda det systemstöd (PowerBi från Microsoft) som behövs för att hantera de kvalitetsindikatorer som modellen är tänkt att vila på pågår ett utvecklingsarbete. Förra veckan nåddes en viktig milstolpe då studieförbunden fick tillgång till sina egna kvalitetsindikatorer genom verktyget.

Nästa milstolpe är att få på plats en testversion av den tänkta modellen. Detta arbete har visat sig vara mer tidskrävande än vi först trodde. Det betyder tyvärr att vi har vissa förseningar i att få fram testversionen.

Testversionen är nödvändig för att vi ska kunna kvalitetssäkra den tänkta modellen. Vi kan därför inte göra klart alla beskrivningar som behövs för att de som vill ta ställning till modellen ska kunna ha det beslutsunderlag som politiska beslut kräver. Vi arbetar nu med att fastställa en tidplan för när testversionen och en skrivelse som beskriver modellens ingående delar ska kunna vara klar. Vi återkommer i ett särskilt meddelande om detta.

Vi tar emot intresseanmälningar om man vill vara med och testa verktyget på bit.ly/testverktyg.

05. Ny rapport: Folkbildning i landsbygder

I rapporten *Folkbildning i landsbygder* undersöks folkbildningens betydelse för människor och lokalsamhällen i tre utvalda svenska landsbygder. Vilka betydelser har studieförbund och folkhögskolor som mötesplatser och lokala offentligheter? Som infrastrukturer för lokalt samhällsengagemang? För lokal kompetensutveckling? Eller för det lokala kulturutbudet?

Rapportens avslutande analys handlar om de avvägningar som studieförbundens och folkhögskolornas anställda gör mellan de ideal och riktlinjer som styr folkbildningen, och de behov som präglar det lokalsamhälle som de är verksamma i.

Se ett inspelat samtal mellan professor Johan von Essen och Folkbildningsrådets Eva Åström som adresserar dessa frågor och tar sin utgångspunkt i den nya rapporten. Se samtalet på bit.ly/landsbygder.

(Bilaga)

06. Ny rapport: Digitaliserad folkbildning

Frågan om folkbildningens digitalisering har varit aktuell länge, men gavs extra tyngd under coronapandemin. Då behövde studieförbund och folkhögskolor ställa om sina cirklar, kurser och kulturprogram till digitaliserad folkbildning på distans, eller till olika blandformer. På det stora hela gick omställningen bra.

Men vad har hänt efter det? Och hur inverkar digitaliseringen mer övergripande på folkbildningens identitet och arbetsformer? I rapporten *Digitaliserad folkbildning* analyseras pågående förändringsprocesser, innovativa fördelar med digitaliseringen och digitaliseringen i ett framtidsperspektiv.

Digitaliseringen framstår i rapporten som en mångfacetterad och positiv resurs för folkbildningen. Den kan öka studieförbundens och folkhögskolornas räckvidd och ger nya arbetsredskap. Men den är även omdiskuterad.

(Bilaga)

Har du frågor om bidragsgivning till studieförbund mejla studieforbund@folkbildningsradet.se eller ring vår växel 08-412 48 00. Kontaktuppgifter till medarbetare finns på vår webbplats.

Folkbildningsrådet vision är kunskap bildning och handlingskraft i hela samhället. Folkbildningsrådet bidrar till att uppnå visionen genom att skapa förutsättningar för en fri och självständig folkbildning som svarar mot individens och samhällets behov. Läs mer på folkbildningsradet.se